

Bezi művelődésének története az 1900-as évek elejéig

A községben 1948-ig, az iskolák államosításáig két felekezeti iskola volt: egy evangélikus és egy római katolikus. Az államosítás időpontjában a két iskolánál három tanerő működött. A Bezi Evangélikus Egyházközség iskolája Magyarországon a legrégebbieknek. Még a XV. században keletkezett. Az akkori földesurak a templom mellé azonnal iskolát is állítottak. Az első időkben itt működő tanítók nevei ismeretlenek.

1689-ben a császári katonaság teljesen elpusztította a községet, ez az oka annak, hogy a régi iratok és feljegyzések elpusztulásával olyan kevés adat áll rendelkezésre. A mindenéből kifosztott lakosság akkor jött a község jelenlegi helyére. Új községet alapított. Az újonnan felépített településben akkor már nem volt külön lelkész, hanem „licentátusi” hivatalban lévő prédikáló-, esküdtető- és keresztelőmesterek működtek. Ezek közül a következők neveit ismerjük: Kájári István 1715-ben jött a településre Felpécről, csak rövid ideig működött Bezin. Turzó Jánost választották meg a helyébe. Somorjai János következett utána. 1732-ben van róla az első adat. Iskoláját kitűnően vezette, de már 1749-ben, aránylag még fiatalon kénytelen megválni súlyos szembaja miatt az iskolától. Azonban továbbra is a községben marad, tanítványai és a lakosság is nagyon szerette. A nagy megbecsülésnek és ragaszkodásnak egyik legszebb bizonyítéka, hogy összesen 70 esetben hívták meg különböző családok „komának”. Drinóczy Mihály volt az utódja, ki örömmel tett eleget a meghívásnak. 1749-ben azon az alapon, hogy Győr megszűnt székhely lenni, királyi parancsolatra bezáratták az evangélikus templomokat, a lelkészeket és a tanítókat elbocsátották. Már 1756-ban megjelentek a községben a győri káptalan tagjai, valamint a szolgabíró, a vármegyei esküdt, az újvárosi és fehértői plébánosok, és vizsgálatot tartottak, majd a márciusban megtartott megyegyűlésen Drinóczyt is eltiltották kántori és tanítói tisztségétől. A lelkes magyar tanító azonban nem teljesítette a parancsot, továbbra is tanított. Erre hétre az előbb említett bizottság tagjai ismét eljöttek azzal, hogy ha kell, hát erőszakkal is akadályozzák meg a tanítást. Az épületeket is el akarták venni, de a beziek keményen ellenálltak. Azt kérdezték, „hol van az uraknál a királyi parancs, mert csak annak engedelmességek”. Ezt nem tudták felmutatni, haraggal távoztak a jogtalan ítélezők. Kis idő múlva jöttek ismét királyi parancssal, hogy elárverezik Bezin a tanítókat. Hiába volt minden igyekezetük, mert amikor az iratokat felolvasták, a beziek faképnél hagyták őket. Vevő nem akadt az épületre. Ekkor Márffy László földesúr „iszonyú haragra gerjedvén” a tanítót erőszakkal űzte ki lakásából, bútorait kidobta az utcára, az építményeket pedig lefoglalva, azok értékét 13 Ft-ban állapította meg; a legközelebbi megyegyűlés pedig utasította Márffy Lászlót, hogy a bezi iskolát és a tanítókat romboltassa le. Ez azonban nem történt meg, valószínű azért, mert az épületeket római katolikus tanítónak adták át. 1896 októberében Nagy Lajos tanítót hívták meg az akkori üres állás betöltésére, aki igazi szakavatottsággal, lankadatlan buzgalommal vezette a gyermekek oktatását. Annak ellenére, hogy a létszám évről évre, növekedett, a legnagyobb eredményeket mutatta fel. 1895-ben épült a régi tanítólak udvarán, a tanítólak mellett volt nádfedelű, tűzveszélyes, romladozó iskola helyett az új iskola. Mint az írásokból is kitűnik, a 20 esztendőn keresztül kiváló munkát végző Nagy Lajost, aki az 1919-es forradalom idején kommunista elveit nyíltan vallotta, a forradalom leverése után elbocsátották állásából és börtönbe juttatták.

1923 óta van körjegyzőség Bezin. Körjegyző Takács Gyula, majd 1937. május 12-től Borbély Sándor. Művelődési lehetőség ebben az időben, a községben csak minimális volt. A falu módosabb legényei a kocsmákban töltötték szabadidejüket, a szegényebbek esténként az istállóban kártyáztak. Színdarabokat a pap tanított ugyan, de ezt összekapcsolta a vallási fanatizmussal. Anyagi lehetősége nem volt a község lakosságának, ezért csak 4 fő rendelkezett középiskolai végzettséggel.